

Галина Бевз

докторка психологічних наук, професорка,
завідувачка лабораторії психології спілкування
Інституту соціальної та політичної психології Національної академії
педагогічних наук (НАПН) України, Київ,
ел-пошта: galina.bevz@gmail.com

Забезпечення та підтримка освітніх реформ: погляд соціального психолога

Ключові слова: психологія змін, освітня реформа, Україна.

Сучасна спільнота України зазнає чисельних змін, що перш за все пов'язані із процесами реформування систем державного та громадського управління, що стосується, у тому числі, і галузі освіти. В інституті соціальної та політичної психології НАПН України силами працівників лабораторії психології спілкування реалізуються поспіль декілька років наукові дослідження щодо процесі реформування освіти в Україні, зокрема, вивчення ставлення громадян до освітніх та соціальних реформ; формування громадської думки з питань освітніх інновацій; розробка комунікативних технологій забезпечення та підтримки освітніх реформ (Слюсаревський, 2019).

Слід відмітити, що будь-яка дослідницька робота має визначити змістовне наповнення властивій темі дослідження термінів. Саме цей аспект і буде предметом підготовлених тез.

Поняття «соціально-психологічного забезпечення», як правило, пов'язано із прикладною сферою застосування психологічних знань і переважно стосується реалізації конкретних завдань. Цей термін фіксує досягнення певного рівня очікуваної якості і на практиці може виступати еквівалентом прогнозованого результату, тобто є об'єктивно детермінованим. В українській науці він є досить розробленим конструктом (Кривоконь, 2011).

Поняття «підтримки» має більш широкий спектр трактування, що переважно використовується у соціонімічних професіях задля підкреслення гуманістичного спрямування певної діяльності. Потреба у підтримці та її надання є суб'єктивно-детермінованою категорією, що, переважно, обумовлена ситуативними чинниками впливу.

Поняття «реформи» вказує на заданий наперед процес запланованих змін, що має реалізуватися передбаченою законодавством регламентованістю виконання.

Демократичне та прогресивне спрямування освітньої реформи в Україні не викликає сумнівів, натомість уже кілька років поспіль процес реформування

продовжує залишатися у дискусивному полі. Це знижує тем її просування і саме тому потребує більш детального вивчення, зокрема в контексті психологічної науки (Слюсаревський, 2019).

Сучасні наукові надбання створюють підґрунтя для ствердження, що стійкість та ефективність змін можлива лише тоді, коли запити на них безпосередньо «народженні» у самому суспільстві і продиктовані саме тими потребами, на вирішення яких вони мають спрямувати людей у їхній активності. Тож, реформи, які започатковані на вищому ієрархічному рівні, в результаті не будуть ефективними, а запроваджені ними зміни – стійкими (Фуллан, 2000).

Розкриваючи спектр комунікативних технологій організації взаємодії учасників змін, запланований процес реформування можна переглянути на рівні громади та віднайти їй місця в бажаному та очікуваному поступальному розвитку. Наразі технологіями перегляду та узгодження соціальних та освітніх змін можуть бути: технології квестів, «метод знаходження консенсусу в освітньому середовищі», «рефлексивний тренінг», «Шлях» як дослідження ситуації через участь» (Flaherty, 2010).

Видається перспективним приділення більше уваги науковців-психологів вивченню соціальних змін в умовах трансформаційного суспільства, у тому числі і рівневих процесів взаємообміну при формуванні нового бачення шляхів розвитку, яким і виступає реформа освіти.

Література.

Слюсаревський М. М., Гуменюк О. І., Дворник М. С., Черниш Л. П. (2019). Соціальна ситуація в Україні: особливості відображення трансформаційних процесів у громадській думці (2014-2018); довідник. К. : Талком.

Кривоконь Н. І. (2011) Соціально-психологічного забезпечення соціальної роботи: моногр.- Харків: Вид. ФОП Олійник.

Фуллан М. (2000) Сили змін. Вимірювання глибини освітніх реформ. Пер. з англ. Г. Шиян, Р. Шиян. Центр гуманітарних досліджень Львівського національного університету ім. І. Франка. Львів, «Літопис»

Maureen P. Flaherty, (2010) Narrating the past to vision the future: Constructing civil society with women in Ukraine» University of Manitoba, A thesis submitted to the Faculty of Graduate Studies of The University of Manitoba In partial fulfilment of the requirements of the degree of doctor of philosophy. Winnipeg, Canada.

Visiting Professor of Middle-Eastern Europe

Research and training project entitled

VI International research & training conference

Public health – social, educational and psychological dimensions

13 – 15 FEBRUARY 2020

Lublin, Poland

---

*The John Paul II Catholic University of Lublin
Department of Emotion and Motivation Psychology
Department of general psychology
In cooperation with
European institute of public health*

FUNDACJA
ROZWOJU
KUL

THE JOHN PAUL II
CATHOLIC
UNIVERSITY
OF LUBLIN

KUL 1918

CONFERENCE PROCEEDINGS

VI International research & training conference
'Public health – social, educational and psychological dimensions'
13-15 February 2020. Lublin, Poland

Advisor of conference - dr hab. Julia Gorbaniuk, prof. KUL.

Scientific & Programme Committee:

dr hab. Agata Błachnio, prof KUL

dr hab. Maria Chuchra, prof. KUL

prof. Halyna Bevz, NANP

dr hab. Tetyana Yablonska, prof. NUSz

dr hab. Ilona Roshkovska, prof. NUP

dr Vitalii Lunov, prof. RANH, Dr.H.C.